

MYOTIS Barlangkutató Egyesület

Cholnoky Jenő pályázat

1996

MYOTIS
Barlangkutató, Természetjáró
és Természetvédő Egyesület
1073 Budapest, Dob utca 108.

Hármas-kúti-viznyelő barlang

1./ Elért eredmény:

Nyári táborunk során az előző évi tágításból ottmaradt törmeléket két lépcsőben a felszínre juttattuk a végponti hasadékból. A hasadékot kitisztítva rendkívül erős huzatot észleltünk, mikor a kinti hőmérséklet éjszaka, augusztus első napjaiban kisebb volt, mint a barlangé. A hasadék tágítás előtti mérete kb. 5-6 dm². A tábor folyamán tovább bővítettük kb. 1 métert, 1,5 m²-es szelvényben. Ennek az anyaga pillanatnyilag is a végponton van.

2./ Járat biztosítási munkák:

Bejárati szakaszon kijavítottuk a korábbi betonozási hibákat EMACO S88C betonjavítóval. A felszínen kialakítottuk a bejárat végleges formáját 50 cm-es küszöbszinttel helyben gyűjtött kőből rakott fallal. /L.fotót/. Közvetlen anyag és szállítási költség kb. 30.000.-Ft volt, melyet a csoport állt. Köszönet a bélapátfalvai cementgyár igazgatójának, Márton István úrnak a soronkívüli kedvezményes juttatásért, továbbá Sas Dénes kutatótársunknak, aki a cementgyári dolgozói kedvezményes keretét ajánlotta fel, és ezáltal jutottunk a munkához szükséges cementhez. A bejárati tető faanyagát az erdészettel kötött megállapodás értelmében a környék fenyveséből gyűjtöttük. Ideiglenesen a tetőre fólia takarást tettünk.

3./ Anyagszállítás:

Nyári táborunk második felében Szentes István kb. 4.000.- Ft-nyi vasanyagot hozott, melyből a bejárati 20 méteren kicseréltük az eddigi drótkötélpályát T idomvasra. Ez jobban követi a járat vonalát és anyagmozgatáskor a vödör nem sírlódik a járattal. A bejárati csőrlőt lecseréltük egy csapágyozott jó siklásúra, kb. 10.000.-Ft-os költséggel. A csapágyozott hengert csak a munkák idején tartjuk a helyszínen, az állvány lesúlyozva, telepítve van. A barlang előtti esőbeállót, melynek alapterülete 4X6 m, a tetőtere 5X7 m, a nyári táborunk folyamán megerősítettük, a kátránypapír fedését kijavítottuk /L:fotót/.

4./ Dokumentációs munkák:

Elkészítettük a barlang vázlat pontosságú felmérését optikai eszközökkel /L:melléklet/. Elkezdtük a függő kompaszos felmérést fix pontokkal.

Megfigyeléseink szerint /télen-nyáron/ denevérek tartózkodnak, száma változó, 3 - 5 darabot figyeltünk meg a 3-as emelőhely feletti részen tartózkodnak legszívesebben.

Kerek-rétfői-barlang

Elért eredmény:

Kutatási engedélyünk alapján megkezdtuk a barlangot kitöltő üledék felszínre juttatását. Szente István elmondása alapján az 1980-as években az első méter anyagát ők juttatták a felszínre, melynek 0 szintje a bejárati küszöb magasságában volt, amely jelenleg még látszik a falakon. Kb. 8 műszaknyi hétvégi munkával 7 m mélységben megnyílt egy hasadék, mely 4 m-t előre lehetett látni. Mivel a talpsüllyesztéssel nem tudtunk bejutni - bővebb részeket remélve - a legkedvezőbbnek ítélt pontról agregátorról üzemelt HILTI-fúró -véső géppel a járatot kibővítettük oly módon, hogy a sziklát fúrt lyuk-sorozattal átperforáltuk, majd a lyukakat összeszakítva, viszonylag kis munkával be tudtunk hatolni a hasadékban. Az **előzőleg** belátható hasadék végén pár követ elmozdítva kb. **60 fokos** lejtésű kettős elipszis szelvényű járatba jutottunk. 7 méter után y szerűen elágazik, mely lentebb tágabb szelvényű aknában egyesül. Az akna mélysége kb. 4-5 m. Az előbb említett elágazásnál egy kibővített át-bújón egy oldal aknában mászhattunk át, mely felszín irányba húzódó kürtőben záródik, lefelé pedig egy töréssel az előbb említett akna tetejébe csatlakozik. Az akna szelvénye kb. 4 m². Talpán agyag kitöltés van, mely hasadék irányú lejtőben záródik. A hasadék kitöltése az aknában rakott kőfal mögé deponáltuk, mely a jelentés időpontjában 3 m-t töltött fel az egykori talpszinthez képes.

Dokumentálás:

Elkészítettük a barlang vázlat pontosságú térképét optikai eszközökkel /L.Melléklet/.

1995. decemberében radon detektoros megfigyelést kezdtünk dr. Csige István /Debreceni ATOMKI / irányításával.

A kutatási engedélyben szereplő kitöltés mintázására lehetőség nyílik, ui. a bontott bejárati szakaszon tanu falakat hagytunk, illetve két helyen mintát vettünk. Az anyag minták kiértékelése mindezidáig nem történt meg, de bármikor elvégezhető, amennyiben hozzáértő szakember közreműködése biztosítható lenne. Az agyag kitöltést megbolygatva jelentős tömegű kőszerűvé keményedett összletet találtunk. Kalapáccsal széttörve gömbös szerkezetű

átkristályosodott agyagnak itéljük. Szente István szóbeli közlése szerint a nagy kalcit tartalmú agyagok a kifagyás során - feltehetően valamelyik jégkorszakban - kristályosodott ki, és ezáltal jöttek létre ezek a gömbös szerkezetű, alakatlan "babákhoz" hasonló kőszerű formációk. Érdekesség, hogy a barlang pillanatnyilag bontott végpontja közelében kb.... méteren hasonló megkövült agyagot találtunk bontott hasadék végében.

A cseppkő kéreggel bevont részen számos repedés található, mely nem jelenkori behatás eredménye, hanem szintén jégkori hatásra utal.

A kifagyott agyagokból következtetni lehet arra, hogy a jégkorban a nyitott hasadékon keresztül milyen mélységig volt átfagyva a kitöltés. Szintén Szente István közlése.

A nagy meredekségű lejtős részeken is 5 - 10 cm vastagságú agyagot találtunk utalva az egykoron a járatba folyóan közlekedő agyagra. Az oldalfalakon több helyen cseppkő kéreg, cseppkő lefolyás és kisebb sztalagtitok található. A... méteren levő akna falát pár tenyérnyi felületen üvegszerű borsókő gömböcskék borítják, feltételezésünk szerint aerosolos eredetűek. Mivel konkrét magasságban jelentkeznek csak, feltételezhető, hogy szintén jégkori jelenség a kalcit tartalmú barlangi levegő aerosol-felfelé áramolva lehül, és ezen a szinten csapódik ki belőle az ásványi tartalom. Ez a képződmény az aknában való deponálás miatt jelenleg nem látható. Rakott kőfallal igyekeztünk megvédeni, amennyiben idővel a depó lebontásra kerül, ismét láthatóvá válnak. A foszilis barlang szakértői feldolgozása a közeljövő programja lehetne.

Sándor-kúti forrás-barlangok

1./ Eredmények:

A ... magasságban levő Sándor-kút felett ... magasságban levő alsó forrásbarlang száját kitisztítottuk. A munkát Pelikán Pál geológus javaslatára kezdtük meg. A bejárat közvetlen környezetének leírása a következő: a mészkő borda, melyben a barlangok találhatóak, É - D-i irányú. Vastagsága 10 - 20 méter. Ny-ról vízzáró palaréteg, K felől töredezett mészkő és mészkőpala határán van közvetlenül az alsó barlangnál. A felső barlang teljesen a jó állékonyságú mészkőben van. Az alsó barlang első 3 méterét teljes szelvényben kitisztítottuk, mely jellemzően 10 - 15 cm vastag volt, főleg húmosos kitöltés volt. Mérete: 40 cm széles, kb. 80 cm magas. A jó állékonyságú mészkőből kiszaladt a mészkőpalás réteg határa, a kis távolság miatt a felszínről rábontottunk. A gyúrtpalás szerkezet nagyon látványos formájú, viszont a további feltárást kis állékonysága miatt megnehezíti. A forrás-járat tetejében 10 - 15 cm magas légrés van, és kb. 60 cm agyaggal van kitöltve. Mivel a járat szélessége csak 30 - 40 cm, a bontása nagy nehézségekbe ütközik hagyományos módon. A felső barlang mely ... métereken található, az alsóhoz képest tág szelvényű: bejárat szakasz első 6 métere átlagosan 1,5 m magas, 1 m széles. A járat talpát a végponton megbontottuk, és jelentős vastagságú, kb. 80 cm-es szerves maradványokat tartalmazó, jelenkori csont, nagy mennyiségű bogár kitinpáncél, húmosos anyagot találtunk. Ezen a ponton cseppkőkéreges, tetarátás, keresztirányú hasadék húzódik felfelé, és ugyanez lenti irányba is követhető, néhány métereken. Szakmai felkérésünkre Sásdi László összeállított egy tanulmányt "A Bükk fennsíki Pes-kő környezetének földtani és paleohidrológiai viszonyai" címmel, melynek hidrológiai, földtani, morfológiai megállapításai Sándor-kút térségére is vonatkoztathatók.

2./ Dokumentáció:

Elkészítettük a barlangok vázlat pontosságú felmérését.

1995. decemberében radon detektoros megfigyelést kezdtünk dr. Csige István/Debreceni ATOMKI/ irányításával.

Kopasz- réti- barlang /Julcsa-barlang/

A barlangban 1995. év folyamán nem végeztünk érdemi feltáró munkát, csak egy hét végén, melynek során kb. 2 m² kitöltést szállítottunk a felszínre. A bontott szelvény 10 m², így nincsen jelentős látszata.

A bejárati akna betonozott részén 10 m hosszban vas létrát helyeztünk el.

Elkészítettük a barlang vázlat pontosságú térképét optikai eszközökkel /L:melléklet/

1995. decemberében radon detektoros vizsgálatot kezdtünk.

Kálmán-lápfői-barlang

1./ Eredmények:

Kutatási engedély alapján 1995-ben kezdtük meg a munkát hétféligi műszakok és a tavaszi tábor keretében ... m mélyre sikerült lejutni.

A munkák kezdetekor a sziklafal tövében, ahol egy kis rész volt a hegylábi törmelék felett, be lehetett dugni egy 4-5 m hosszú karót. Vízszintes jellegű barlangra számítottunk. A hegylábi törmelékbe kutató aknát hajtva ennek ellenkezőjét tapasztaltuk: kb. 70 fokos szög alatt lefelé tartó üreget bontottunk ki. Az üregben a falakon áramlási kagylók láthatók. A bejáratit szakaszt lépcsőzetesre alakítottuk ki, így egyenlőre nem kell ácsolattal biztosítani. Kb. 3 m mélyen a bontott szelvény teljesen szátkőben halad. A kitöltés rétegsora: az első 1,5 m nagy, lecsúszott mészkő lemezek között aprózódott mészkő törmelék. Lejjebb a nagy kőtömbök nélküli kifagyott 5 - 10 cm-es sarkos kődarabok barnás agyagban, majd lefelé haladva egyre kevesebb kőtörmelékkel barnás-vöröses agyagos a kitöltés. Az utolsó méteren az agyag mintha homokkal keveredne. Könnyen bontható és nem tapad annyira. Az üreg eddig lefelé tartott egyre szűkülő szelvényvel, pillanatnyi végpontnál egy hasadék csatlakozik dél felől /?/ vagy a járat befordul. Biztató jelként értékelhető, hogy levegős rész található a hasadék főtéjében. Az üreget a leírt formai jegek alapján ősi forrásszájnak gondoljuk. A csatlakozó terepfelszín is valószínűsítheti ezt.

2./ Szállítás, járatbiztosítás.

A szállítás megkönnyítésére létra-csúzdát építettünk.

3./ Dokumentáció.

Elkészítettük a barlang vázlat pontosságú térképét és 1995. decemberében radon detektoros megfigyelést kezdtünk.

Az üledéksor esetleges vizsgálatára tanulmányt hagytunk.

Káposztáskerti 1-es barlang /Pihenő-barlang/

Kutatási engedély alapján 1995-ben kezdtük meg a munkát a turista jelzés mellett levő szép oldásformákkal induló karsztaknában. Feltárás megkezdésekor egy híd-szerű ácsolatot készítettünk helyben gyűjtött fenyő gerendából. kiegészítve egy "háromlábbal" az anyagszállításhoz szükséges csiga telepítéshez. A kitöltést az engedélyben foglaltak szerint min-táztuk, fél méterenkénti gyakorisággal. Az üreg a munkák kezdetekor kb. 2 m mély volt. Legfelül a vártakkal ellentétben vörös agyagot találtunk, melyet az útépitéskor túrhattak bele az aknába. Ez alatt találtuk meg a húnuszos részt, mely kb. fél m vastag volt. Ezt követően barnás-vörös agyagban levő kifagyott kőtörmeléket találtunk, melyek közül a legnagyobb darabok 30 kg körüliek voltak. Az akna induló mérete 2,5 m átmérő, mely lefelé tölcsérszerűen szűkül és 5 m-nél 1 m átmérővel párhuzamos falakkal függőlegesbe fordul. A szűk szelvény miatt teljes keresztmetszetben eltávolítottuk a kitöltést. Az akna falán végigfutó repedésbe radon detektort helyeztünk újabb információk nyerése végett 1995. decemberében.

Pillanatnyi mélysége kb. 8 m.

Elkészítettük a barlang vázlat pontosságú térképét.

László-bányamester-barlangja

1./ Eredmények:

Folytattuk az üreg kitöltésének felszínre juttatását. Az eddigi végig levegősen maradt rész a "glória" cseppkövesedett talp-pontjához értünk, melyet átbontva az üreg eddigi kb. 70 fokos dőlése a belátható szakaszon laposabbra fordult, kb. 30 fokra. Az üreg pillanatnyi mélysége m.

2./ Megfigyelések:

A bejárat szakszaktól a csörlőállás szintjéig 5 db. oldalirány-ban és felfelé húzódó elkeskenyedő járat van /nem járható/. A bejáratától a pódiumig, ahol a csörlőállást is elhelyeztük, növekszik a barlang szelvénye, és itt éri el a legnagyobb keresztmetszetet. A falakon körben markáns színlő nyomokat találni. Lefelé tartva az akna fokozatosan szűkül. Kb. 21 m-en a Zsófi-ág ágazik ki, melyből intenzív légmozgást észletünk. Nyáron a barlang szájánál kihúzó huzatot figyelhetünk meg.

A Zsófi-ág legkarcsúbb kutató társainkat komoly probléma elé állította, mivel a keresztmetszete éppen kúszható méretű, belehatolva sehohsem lehet megfordulni, pszihikailag rendkívül nyomasztó, mivel több törés és szintkülönbség van e keskeny járatban. Felmérés egyáltalán nem készült, hossza nehezen becsülhető, a bejáró /Sas Dénes/ elmondása szerint kb. 30 m-t haladt benne, lehetne tovább is haladni.

A barlangi kitöltés jellegzetessége, hogy nagyon kevés behullott anyag volt, mivel Papp László bányamester a megnyílt üreg száját talpfákkal lefedte és a bent található anyag biztosan helyi oldásmaradék. Jellemző helyzetükre, hogy a kőtáblák függőlegesen állnak a hasadékban, közöttük barnás-vöröses agyag kitöltéssel. A legnagyobb kőtábla 3 m hosszú, és 30 - 40 cm vastag, kb 1 m széles volt. Számos kő 80 - 100 kg súlyú. A pillanatnyi végpont feletti cseppkő-padnál, ahol a "glória" bezáródott, megkövült agyagot /kalcitosodottat/ találtunk, hasonlót, mint a Kerek-rétfői-barlang bejárat és pillanatnyi végponti szakaszánál. /Kalapáccsal széttörve gömbös szerkezetű, kristályosodott, repedezett, kőszerű agyag/. Morfológiai feldolgozása számos érdekességet tartogathat.

3./ Dokumentálás:

Elkészült a barlang vázlat pontosságú felmérése. Radon detektoros megfigyelést kezdtünk 1995. decemberében, ennek jegyében 1 db detektort a Zsófi-ág bejáratában, 1-et a levegősen megnyílt, bontott végpontnál helyeztünk el.

4./ Járatbiztosítás, szállítás:

A bejárat fölé emelt védő épület tetejét ki kellett javítanunk, ugyanis a megépítéskor kevés betontakarást tudtunk rátenni és ezt kellett 1/2-1 m³ beton bedolgozásával befejezni.

A barlangba beépített létra-csúzdát gombásodás támadta meg, ami miatt a létrafokok kiestek és életveszélyessé vált.

MAFC-osok segítségével /Nyerges Miklós, Arany Andrea/ a régi csúzdát eltávolítottuk és újat építettünk. A pódiumot is átraktuk a csörlőállás az eddiginél biztonságosabb rögzítésével. A beépített fa-szerkezetet MIKOZID gombaölővel kezeltük, mégis a jelentés időpontjában újabb erőteljes gombásodást észleltünk.

Csoportélet

Megtartottuk hagyományos alapfokú barlangjáró tanfolyamunkat, melyen 14 fő vizsgára jelentkezőből 12 fő eredményes vizsgát tett.

Névsor: Cauteras Margit,
Cserna Zsombor,
Dodog Borbála,
Fazekas János,
Luppej Nóra,
Molnár János,
Nagy Cintia,
Rákosy Eszter,
Surányi Gergely,
Tamási Dóra,
Tamási Péter,
Vass Péter.

Barlangkutató csoportunk tagjai önálló egyesületet alakított: "Myotis Barlangkutató, természetjáró és Természetvédő Egyesület" néven HÁDÉSZ egyesülettel kötött együttműködési szerződés keretében, a Budapest VII., Dob utca 108 sz. alatti pince helyiség a székhelye.

A helyiség rendbetétele jelentős anyagi áldozatot kívánt a csoporttól:

- világítás életveszély elhárítása kb. 10.000.-Ft,
- mellékhelyiség duguláselhárítás, vízvezeték javítás kb. 8.000.-Ft,
- elkorrodált bejárati ajtó cseréje kb. 50.000.-Ft,
- raktár kialakítása, új ajtóval és ráccsal kb. 20.000.-Ft.

Klub jellegű összejöveteleinket szerdai napokon rendszeresen megtartottuk, számos alkalommal vetített előadást tartottunk:

előadások: előadó: Hazslinszky Tamás

- 1./ Ausztriai barangolások.
- 2./ Erdélyi utakon.

előadó: dr. Nagy Sándor

- 1./ Távolveleti "tigrisek"-nél hegymászó túrán.
- 2./ Nyolcezres csúcsokon.

előadó: Nyerges Miklós

1./ Angliai barlangtúrákon.

Nyílt túrák:

- 1./ febr.25-én: 25 fő általános iskolást vittünk a Mátyás-hegyi barlangba.
- 2./ ápr.11-14-én: Bercsényi Miklós Élelmiszeripari Szakközépiskolásoknak barlangtúrákat szerveztünk az Aggteleki karszton: Baradla-, Béke-, Vass Imre-, Kossuth barlangokba.

Külföldi túráink:

1995. ápr.15-16: Szlovákia,
1995. ápr.28-máj.1: Románia,
1995. aug.10-22-ig: Szlovénia,
1995. okt.20-23-ig: Románia.

Hazai túráink:

Bükk-hegység, Budai-hegység, Bakony-hegység, 160 fő + 26 túranap.